

סדר הנחת של-יד ושל-ראש, ו"אין מעבירין על המצוות" מנחות (לו).

א לכתחילה

גמרא מנחות (לו), "תנא כשהוא מניח ... יהו שתים"

- What changes from הוה-אמינא to מסקנא? What stays the same? Is anything left ambiguous?

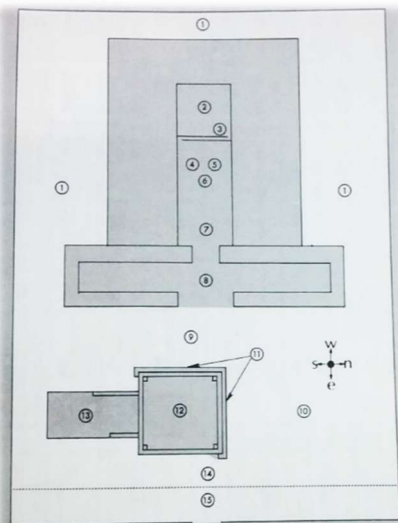
גמרא ערכין (ג:), "הכל חייבין בתפלין ... ששם מניח תפלין"
 תוס' שם (ד"ה של)

- How many דיני תפלין does this גמרא teach us?

רמב"ם הל' תפלין (פרק ד' הלכות ד'-ה'), ובפרט סוף הלכה ה', "וקושר ..."
 רבינו מנוח על הרמב"ם שם (ד"ה וקושר וד"ה וכשהוא), ובכסף משנה שם (ד"ה וקושר)

- What subtle מנוח ר' add? Contrast him with ערכין and תוס' ערכין.

ב בדיעבד

1. Courtyard	9. Area between Antechamber and Altar
2. Holy of Holies	10. North
3. Curtains	11. Altar base
4. Menorah	12. Top of Altar
5. Shulchan	13. Ramp
6. Inner Altar	14. Kohanim's Court
7. Holy / Hechal	15. Israelite Court
8. Antechamber	

The following גמרא analyzes the סדר מערכה, the order in which morning עבודות were performed in the בית המקדש. [The full list – taught by אביי – appears at the top of (לג.)]

Specifically, once the מזבח החיצון completed הוה, he attended to the מזבח הקטרת before the מנורה.

- Please examine the בית המקדש map to the left – and particularly items 4, 6, and 12 – before tackling the גמרא in יומא.

גמרא יומא (סוף לג. – ריש לג:), "ודישון מזבח פנימי קודם להטבת ... מדרעא לטוטפתא"

רש"י שם – ובפרט ד"ה אין מעבירין, ד"ה עבורי, וד"ה היכי עביד [מאירי שם (לג. סוף ד"ה שלחן)]

שאין מעבירין על המצוות – כלומר שהפוגע בדבר הראוי למנוח לזכות זו אע"פ שלא התחיל עדיין להתעסק בה לא יעבור ממנה כדי להתעסק באחרת. רמז לדבר ממה שכתוב במלות מזה ושמרתם את המלות קרי ציה מלות ר"ל כל שאר מלות גם כן בחובת השימור כלומר שלא תמתין להם להחמיץ את קיומן עד שתתיאש מהן. מכאן אמרו המניח תפלין מניח של יד תחלה ואח"כ של ראש שהרי היד קרובה לו יותר מן הראש ואלו מניח של ראש תחלה נמא מעביר על המלות.

- What general halachic principle does this גמרא discuss?

שלחן ערוך ורמ"א אורח חיים (סי' תע"ג סעיף ד')

מביאין לפני בעל הבית קערה שיש בה שלשה מצות ומרור וחרוסת וכרפס או ירק אחר (ומומץ או מי מלח) ושני תבשילין, אחד זכר לפסח ואחד זכר לחגיגה, ונהגו בבושר וביצה. הגה: ויסדר הקערה לפניו צענין שאינו צריך לעצור על המנוחה, דהיינו הכרפס יהא למעלה מן הכל והמומץ סמוך לו יומר מן המנוחה, והמנוחה מן המרור והחרוסת, והס יהיו יומר קרוצים אליו מן הבשר והביצה (מהרי"ל). והבשר נהגו שיהיה זרוע, ונהגו שהבשר יהיה צלי על הגחלים והביצה תהיה מבושלת. (והוא הדין ללוי, וכן נוהגין בעירנו.)

גמרא מנחות (לו.) הנ"ל, ובתוס' (ד"ה וקשרתם) [או תוס' התם (לג: ד"ה עבורי)]
רמב"ם הל' תפלין (פרק ד' הלכה ח')

תוספות רי"ד התם (לג:)

אמר רבא, ש"מ מדריש לקיש, עבורי דרעא אטוטפתא אסור. היכי עביד? מדרעא אטוטפתא. – פ"א ע"ג דצ"י הקומץ בתרא אמרי' תנא כשהיא מניח מניח של יד ואח"כ מניח של ראש וכשהוא חולץ חולץ של ראש ואח"כ חולץ של יד, ואמרי' בשלמא כשהוא מניח מניח של יד ואח"כ מניח של ראש דכתיב וקשרתם לאות על ירך והדר והיו לטוטפות בין עיניך כו', אפי' רצא שמע לה מדריש לקיש משום דאין מעבירין על המנוחה, דטפי ניחא לי' האי טעמא מסידרא דקרא דיש לומר קרא לאו אסידרא קפיד.

- What problem does the רי"ד solve?
- Do you see a connection to the following [תוס' הכא (לו. ד"ה אמר)] → [תוס' התם (לג: ד"ה עבורי)]?

נמוקי יוסף הכא – הל' תפלין (ח: בדפי הרי"ף – ד"ה אין מעבירין וד"ה דדרעא)

אין מעבירין וכו'. לא יתה המנוחה כבאה לידו ראשונה כדי לעשות מנוחה אחרת ואם כן אם בא לידו תפלין של ראש ראשונה אע"ג שראוי להניח של ראש אחרונה כדי שכשיהיו בין עיניך יהיו שהם אפי"ה כיון שנזדמנה לו של ראש תהלה יתחנה ואח"כ יניח של יד : אעבורי . אקדומי : דדרעא. תפלין של זרוע כלומר הנותן אותן בתיק שלהם תהלה ואח"כ נותן עליהם של ראש אסור לפי שכשיראה להניחם יזדמנו לו של ראש לפי שהניחם תיקף קודם אותם של יד אע"פ שאינו הנון לעשות כן ומסיים בנוסחאות במקצת ספרים אלא היכי עביד מוקים דדרעא אטוטפתא שיהיה בתיק אותן של ראש תהלה ואח"כ מוקים עליהן תפלין של יד כדי שכשיראה להניחם יזדמנו לו של יד תהלה דכן הנון כדמפרש בסמוך : יהיו שהם. והיו לשון רבים וכיון שכן צריך שילבשם אחרונים ואו כשיהיו בראשו יהיו שתי מנוחה ומאזי טעמא נס כן צריך כשהולשם שיהלוצן אותם ראשונים : תפלין של יד וכו' . אם אינם נמאזים לו תפלין של יד אלא של ראש לנד יברך

- How is the נמוקי יוסף similar to (ד"ה וקשרתם/עבורי) and the (הלכה ח') above, and how does he differ from them?
- What underlies their מחלוקת?